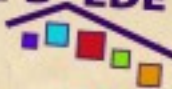

„EEN WERELD TE WINNEN“

Programma

Werkconferentie
ARNHEMSE **BREDE** SCHOLEN 2009

op 5 november 2009 van 8.30 tot 17.00 uur

Openluchtmuseum Arnhem

Deze werkconferentie is bestemd voor alle professionals werkzaam in de Arnhemse brede scholen

Een dag vol informatie, inspiratie, uitwisseling, dromen en denken over de brede schoolontwikkeling in Arnhem:

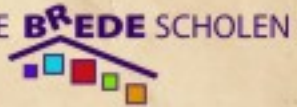
- Waar staan we nu?
- Waar willen / moeten we naar toe?
- Welke verworvenheden willen we zeker behouden?
- Wat kan anders, beter?
- Wat kunnen we leren van andere brede scholen?

Let op: maak vóór 21 oktober een keuze uit de workshops, en geef dit door aan:
Ellen Gerritsen

info@stichtingpas.nl

Het programma van de
werkconferentie ARNHEMSE BREDE SCHOLEN
donderdag 5 november 2009

8.30 uur Inloop, inschrijven, koffie

9.00 uur Welkom door dagvoorzitter Bert Garssen

Openingswoord door dhr. Willem Hoeffnagel, wethouder jeugd en onderwijs,
mede namens de regiegroep Arnhemse brede scholen

Amuse

Inleiding door dhr. Job van Velzen, landelijk projectleider Steunpunt Brede school
voormalig directeur van brede school Het Meesterwerk te Almere en schrijver van het boekje
'De brede kapitein'.

'Een wereld te winnen', inleiding door mw. Toni Britsia, coördinator brede schoolontwikkeling te Arnhem

10.45 uur Pauze, koffie, op weg naar de workshop ruimtes

11.15 uur Informatie en inspiratie; keuze uit acht verschillende workshops

U kunt deelnemen aan één van onderstaande workshops.

Let op: maak vóór 21 oktober uw 1e en 2e keuze en geef die door aan info@stichtingpas.nl

- Brede school / kindcentrum Het Meesterwerk te Almere:**
'Leren samen leven, een leven samen leren'
Inleider: Job van Velzen, voormalig directeur van het Meesterwerk.
- De Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) in de Arnhemse wijken.**
Inleiders: Anne-Mieke Penders, dienst MO gemeente Arnhem,
Tiny Visscher, CJG coördinator
- Kunst voor kinderen: Kunst-en cultuureducatie in de brede school**
Inleiders: Albert Hoex en Lilian van Workum van het Kunstbedrijf Arnhem.
- Sport&bewegen in de brede school**
Inleiders: Franske Peters en Goert Geurken van het Sportbedrijf Arnhem
- De kinder- en ouderhuiskamer in de brede school in Nijmegen.**
Inleider: Jeannette Janssen Duyghuysen, projectleider Tandem, Nijmegen
- Van vreedzame school naar veilige wijk: 'democratie moet je leren'.**
Inleider: Caroline Verhoeff, directeur van OBS Overvecht te Utrecht
- Kids in de Wijk: de wijkgerichte brede school**
Inleider: Petri van Mulokom, projectleider Kids in de Wijk en brede school coördinator in de wijk Geitenkamp
- School, opvang en welzijn slaan de handen ineen.**
Eén integraal model naschoolse opvang, ontspanning en ontwikkeling.
Inleiders: Henry Klaassen schooldirecteur, Henriëtta ten Bargo Tandem, Peter Duker KION, Nijmegen

12.15 uur Lunch, lekker en ludiek

13.30 uur De toekomst van de brede school: een wereld te winnen

Dromen en denken over de toekomst, met de ervaringen van nu

Introductie van de werkvorm door de dagvoorzitter Bert Garssen.

Ter plekke keuze voor deelname aan (één van) de sessies.

Het programma van de
werkconferentie ARNHEMSE BREDE SCHOLEN
donderdag 5 november 2009

14.00 uur In groepjes discussie over de toekomst van de brede school in Arnhem:

Hoe ziet het er morgen uit, volgend jaar, over vier jaar:

- Waar willen we heen en waarom?
- Hoe kunnen we dat bereiken?
- Wat willen we zeker behouden?
- Hoe kunnen we in de toekomst omgaan met de dilemma's die we nu tegen komen?

Zes Themagroepen:

1. **De parels van de brede school:** Welke verworvenheden willen we zeker mee nemen naar de toekomst?
2. **Hoe arrangeren we de doorgaande ontwikkeling van kinderen?**
Moet en kan dat in een kindcentrum 0 - 13 jaar? Zit het geheim vooral in de aansturing?
3. **"It takes a village to raise a child"**. Wat kan de wijk betekenen bij het opgroeien en opvoeden van de kinderen? Willen en moeten we de 'hele wijk' betrekken bij de brede school. Hoe ziet dat er dan uit?
4. **De vrije tijd van kinderen.** Wat gebeurt er als school, opvang en welzijn de handen ineen slaan?
En (hoe) kunnen we binnenschoolse educatie verbinden aan buitenschoolse opvang en ontspanning, ook op het gebied van kunst&cultuur of sport&bewegen?
5. **En waar blijven nu de ouders?** We zeggen wel dat de behoefte van kinderen en ouders centraal staat, maar hoe maken we serieus werk van ouderbetrokkenheid in de brede school?
6. **Eén plus één is drie.** In de brede school werken instellingen samen ten behoeve van de kinderen, en in veel Arnhemse wijken wonen ze ook samen onder één dak.
Wat hebben we er nu van geleerd en wat is er in de toekomst voor nodig om de meerwaarde van samenwerken en samenwonen vast te houden?
7. **Er is ruimte om in twee nieuwe denktankgroepen andere onderwerpen in te brengen.**
Dus als u een thema / dilemma mist: meldt dit svp, en nodig andere deelnemers uit om met uw onderwerp mee te denken!

De keuze in welke denktankgroep u mee wilt praten, maakt u ter plekke.

15.15 uur Presentatie van de uitkomsten van de middagssessies

En hoe nu verder?

- Wat neem ik mee van deze dag?
- Wat nemen wij samen van mee van deze dag? Opbrengsten en voornemens.
- Hoe ga ik dit communiceren met de achterban, collega's, manager of bestuur?

16.30 uur Ludieke afsluiting

17.00 uur Napraten onder het genot van een drankje

Korte beschrijving van de workshops (van 11.15 tot 12.15 uur)
donderdag 5 november 2009

Aanmelding workshop ochtendgedeelte svp digitaal, vóór 21 oktober :

Aan: Ellen Gerritsen info@stichtingpas.nl
o.v.v. Werkconferentie Arnhemse Brede scholen 2009:
Meldt uw naam, instelling en functie
Meldt de workshop van uw keuze, 1e voorkeur en 2e voorkeur.

1. Het Meesterwerk te Almere: 'Leren samen leven, een leven samen leren'.

Job van Velsen, voormalig directeur van brede school / kindcentrum Het Meesterwerk te Almere vertelt over zijn opvattingen en ervaringen met de brede school met meerdere partners binnen één onderwijsconcept, één organisatie en één aansturing. Hij heeft hierover in 2008 het boek 'De brede kapitein' geschreven. Het Meesterwerk is een brede school Almere met een doorlopende lijn van 2 tot 12 jaar, en van 7 tot 7 uur.

Het Meesterwerk 'klopt' als maatschappelijk hart in de wijk Tussen de Vaarten. Het Meesterwerk zoekt en benut de omliggende wijk. 'It takes a village to raise a child' is dan ook het uitgangspunt. Het Meesterwerk is feitelijk een nieuwe organisatie, een Leerplaats, waarin openbaar onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderdagopvang als één geheel georganiseerd zijn. Waar enthousiaste, gedreven en professionele medewerkers als één team samenwerken.

www.hetmeesterwerk.nl

Inleider: Job van Velsen, voormalig directeur van Het Meesterwerk

2. De Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) in de Arnhemse wijken.

Arnhem krijgt vier inlooppunten Centra voor Jeugd en Gezin in de Arnhemse wijken, waarvan de eerste twee binnenkort geopend worden: in MFC Presikhaven en in Kronenburg. De eerste twee CJG coördinatoren zijn ook aangesteld: Esther Wisse voor Noord en Tiny Visscher voor Zuid. De vier inlooppunten CJG (de zgn 'Frontoffice') zijn gericht op het voorkomen van opvoed- en opgroei problemen (preventie), het vroegtijdig signaleren van problematiek en het aanbieden van lichte hulp. Daar waar zwaardere problematiek signaleerd wordt helpt het CJG bij het opstellen van een plan van aanpak en het coördineren van hulp, onder het motto: één gezin, één plan. (door de zgn. 'Backoffice').

In deze workshop zullen de inleiders vertellen wat de CJG's zijn, en zullen ze in gesprek gaan met de deelnemers wat verwachtingen over en weer zijn en hoe (beter) samengewerkt kan worden.

Inleiders: Anne-Mieke Penders, beleidsmedewerker na voor het opzetten van de CJG's, diverse MO gemeente Arnhem, en Tiny Visscher, coördinator van de nieuwe 'frontoffice' Centra voor Jeugd en Gezin in Arnhem

3. Kunst voor kinderen: Kunst-en cultuureducatie in de brede school

Het Kunstbedrijf Arnhem (voorheen Bureau Breedtekunst) streeft naar een culturele loopbaan voor kinderen in de leeftijd van 2 tot 12 jaar. Binnen deze culturele loopbaan worden kinderen geprikkeld tot een actieve beoefening van een of meerdere kunstdisciplines als onderdeel van hun algehele vorming en ontplooiing. In de optiek van Kunstbedrijf Arnhem kunnen juist de kunsten een wezenlijke bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van elk kind. Hebben of krijgen kinderen zijn om actief met kunst aan de slag te gaan, dan biedt de culturele loopbaan het kind een doorgaande leerlijn waarbij activiteiten in de eigen leefomgeving (school - wijk) zijn gekoppeld aan vervolgcursussen, cursussen en talenttrajecten op een steeds hoger niveau van vaardigheid en artistieke kwaliteit. Het kunstbedrijf denkt aan een doorgaande leerlijn in zes stappen. In de periode 2009 - 2012 wil Kunstbedrijf Arnhem de verschillende stappen in deze doorgaande leerlijn verder uitwerken en vooral ook beter op elkaar afstemmen in een actieve samenwerking met diverse partners. In deze workshop gaan de inleiders van Het Kunstbedrijf in gesprek met de deelnemers over dit plan. Willen we deze visie onderschrijven en hoe kunnen we hierin samenwerken?

Inleiders: Albert Hoes, programmaleider 'Kunst voor kinderen' van het Kunstbedrijf Arnhem, Lilian van Woerkom en Antemarie Oerlemans, projectleiding resp -organisatie 'Kunstclubs en Verlengde schooldag'

4. Sport&bewegen in de brede school

Vraag aan jongeren wat ze het liefste doen, en het antwoord is bijna in 100 % van de gevallen: sporten en spelen! Sporten spelen en bewegen is vooral leuk en iedereen doet het graag. Door middel van sport en bewegen leren kinderen veel en vervelen ze zich minder. Daarnaast leren ze omgaan met elkaar en met regels, en worden ze beter in bepaalde sporten. Bovendien is het goed voor hun gezondheid. Zo voorkomt voldoende bewegen overgewicht. Volop redenen voor brede scholen om sporten, spelen en bewegen een prominente plaats te geven. Het speciale van de brede school zit 'm in de mogelijkheden van samenwerkingsverbanden tussen verschillende instanties op het gebied van onderwijs, opvang, zorg, cultuur, welzijn en natuurlijk sport&bewegen. Ze houden zich allemaal bezig met de ontwikkeling van het kind. Binnen een brede school kan sportbedrijf Arnhem samen met andere partners programma's of projecten opzetten. Dit past uitstekend in de zogeheten 'doorgaande leerlijn'. Goede samenwerking levert een aanbod dat naadloos aansluit. Alles is in huis, van vakkeerkracht tot attractieve sportvereniging. De combinatiefuncties kunnen hier een goede stimulans in zijn. In deze workshop gaat Het Sportbedrijf Arnhem in gesprek met de deelnemers of en hoe Sport & bewegen in de brede school het beste gerealiseerd kan worden.

Inleiders: Franske Peters en Geert Geurken van het Sportbedrijf Arnhem

5. De kinder- en ouderhuiskamer in de brede school in Nijmegen

De huiskamer is een voorziening voor kinderen en ouders in de wijk, die onderdeel is van de brede school. Kinderen kunnen er direct na school thee drinken, spelen of lezen. Ze kunnen er even bijkomen, voordat ze naar een clubje of activiteit elders in de wijk gaan. Ouders kunnen er overdag bij elkaar komen voor bijvoorbeeld taalcursussen of bijeenkomsten over opvoeding. Maar ook kunnen kinderen er bijvoorbeeld koken voor wijkbewoners in het maandelijkse kinderrestaurant. De Nijmeegse projectleider van de kinder-ouderhuiskamer vertelt over de gedachte wereld achter de huiskamers en de functie voor de wijk. Ze vertelt over de omgang met de kinderen en ouders. Ze belicht de organisatorische en zakelijke kanten, en heeft handreikingen voor het starten met een kinder-ouderhuiskamer.

Inleider: Jeannette Janssen Duyghuysen, projectleider van Tandem welzijnsorganisatie, Nijmegen

6. Van vreedzame school naar veilige wijk: 'democratie moet je leren'

Op veel scholen is de Vreedzame school inmiddels een vertrouwde werkwijze. Kinderen worden weerbaar gemaakt voor de omgeving waarin zij opgroeien door hun sociale en communicatieve vaardigheden te ontwikkelen. Een paar jaar geleden werd duidelijk dat het sociale klimaat op school verbeterd werd, terwijl het in de wijk juist verslechterde. OBS Overvecht verlegt de ambities tot buiten de school en werkt toe naar een wijkgerichte aanpak in de Utrechtse krachtwijk Overvecht: de Vreedzame wijk. Deze workshop neemt u mee naar de sociale problematiek in de wijk en hoe een brede school kan bijdragen aan een leefbare wijk.

Inleider: Carolise Verhoef, directeur van OBS Overvecht te Utrecht

7. Kids in de Wijk: de wijkgerichte brede school

In de Arnhemse wijk Geitenkamp draait al drie jaar het project Kids in de wijk. Dit project is een initiatief van stichting Rijnstad, en wordt gefinancierd door het wijkplatform en nu ook uit provinciegelden, in het kader van het Wijk Actie Plan (WAP) Geitenkamp.

Het project Kids in de wijk heeft als doel impuls geven aan kwalitatief goede programma's voor kinderen (0-14 jaar) en hun ouders op het gebied van spelen, opvoeden en zorg. Er wordt gewerkt aan samenwerking en afstemming tussen relevante functionarissen en instellingen in de wijk. Het project Kids in de Wijk overlapt het voor een groot gedeelte de doelstellingen en werkwijze van de brede school. Je zou kunnen zeggen dat Kids in de Wijk inhoud geeft aan de wijkgerichte brede school.

Petri van Mulekom, brede school coördinator in de Geitenkamp, tevens projectleider van Kids in de Wijk zal vertellen over haar ervaringen met het project Kids in de Wijk, en ingaan op de vraag hoe dit te verbinden met de brede school.

Inleider: Petri van Mulekom, brede school coördinator en projectleider van Kids in de Wijk

8. School, opvang en welzijn slaan de handen ineen

In de wijk Nijmeegse wijk Dukenburg werken school, welzijn en opvang al jarenlang samen in de zogenaamde open wijk school, de Nijmeegse variant van de brede school. Een jaar geleden hebben de drie organisaties een volgende stap gezet in hun samenwerking. Ze werken nu met één integraal model voor naschoolse opvang, ontspanning en ontwikkeling. Na schooltijd komen alle kinderen eerst bij elkaar in de kinderhuiskamer, waarna ze doorstromen naar de activiteiten van hun keuze, of gezellig in de huiskamer blijven hangen. Om half 5 of 5 uur zijn de vrije tijdsactiviteiten afgelopen. De kinderen gaan naar huis, behalve de BSO-kinderen. Zij blijven in de huiskamer tot ze door hun ouders gehaald worden. De integrale organisatie maakt het naschoolse aanbod voor alle kinderen heel simpel. Maar achter de schermen moeten er dan wel goede afspraken gemaakt worden. Vertegenwoordigers van deze drie organisaties vertellen hoe ze dat hebben aangepakt.

Inleiders: Henny Klaassen schooldirecteur Conexus, Henriëtte ten Barge Tandem welzijn en Peter Duker KION kinderopvang, Nijmegen

Praktische informatie en routebeschrijving naar de conferentie

Praktische informatie

Doelgroep van werkconferentie Arnhemse brede scholen 2009:
Uitvoerenden, midden-managers, bestuurders en andere betrokkenen bij de brede schoolontwikkeling in Arnhem.

Datum:

Donderdag 5 november 2009, van 8.30 uur tot 17.00 uur

Dagvoorzitter:

Bert Garssen, van Impuls organisatieadvies, training en begeleiding

Organisatie van de werkconferentie:

Stichting PAS, afd. brede schoolontwikkeling

Organisatie: Lyda Valentijn

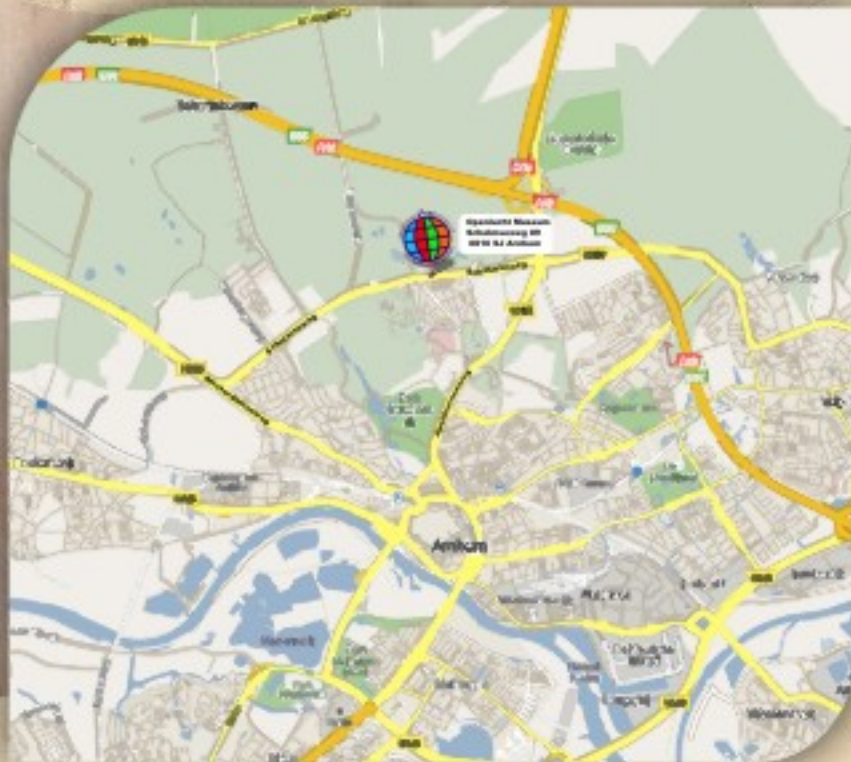
Ondersteuning: Ellen Gerritsen

Voemgeving: Marcel van Wilsem Voo

Supervisie: Toni Britsia

Postbus 821, 6811 DG Arnhem | Tel. 026-3530847 | info@stichtingpas.nl

Zie ook: www.arnhemsebrede scholen.nl

Zo komt u er

Het Nederlands Openluchtmuseum ligt in Arnhem-Noord nabij de A12/ knooppunt Waterberg (afrit 26).
Volg vanaf alle omringende (snel)wegen de ANWB-borden Arnhem-Noord (Openluchtmuseum/Burgers' Zoo).

Reizigers met openbaar vervoer nemen vanaf station Arnhem buslijn 3, richting Alteveer.

Klik [hier](#) voor een reisadvies (met auto en/of openbaar vervoer) vanaf uw huis.

Klik [hier](#) om te kijken of u met iemand kunt meerijden. Dit is een nieuw en duurzaam initiatief.

Openluchtmuseum Arnhem | Schelmseweg 89 | 6816 SJ | Arnhem